

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Управління розвитком

(назва навчальної дисципліни)

ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
підготовки докторів філософії

зі спеціальності **073 Менеджмент**
(шифр і назва спеціальності)

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, кафедра менеджменту та бізнесу

(повне найменування вищого навчального закладу, кафедри)

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: д.е.н., професор Пушкар Олександр Іванович

Обговорено та рекомендовано до затвердження Вченою радою
“25” квітня 2016 року, протокол №9

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни “Управління розвитком” складена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії зі спеціальності “Менеджмент”.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є вивчення теоретичних концепцій та методології управління розвитком підприємств і організацій, підходів і критеріїв визначення та обґрунтування вибору програм розвитку за умов мінливого середовища.

Міждисциплінарні зв'язки: організаційна поведінка, менеджмент інновацій, управління економічною безпекою, стратегії менеджменту, фінансово-аналітичне забезпечення управління підприємством.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Методологічні основи управління розвитком
2. Форми і типи розвитку підприємства, умови їх застосування

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни “Управління розвитком” є викладення слухачам необхідних теоретичних основ, методичних підходів і практичних навичок щодо принципів, прийомів і методів побудови та подальшого функціонування системи управління розвитком підприємств та організацій.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “Управління розвитком” є вивчення теоретичних основ управління розвитком
аналіз та використання методичних підходів до управління розвитком
вивчення принципів побудови та подальшого функціонування системи управління розвитком

вивчення прийомів побудови та подальшого функціонування системи управління розвитком

вивчення методів побудови та подальшого функціонування системи управління розвитком

1.3. Згідно з вимогами освітньо-наукової програми здобувачі освітньо-наукового ступеня "доктор філософії" набувають таких компетентностей:

здатність виявляти та формулювати проблеми підприємства, оцінювати ресурсний потенціал і на їх основі вибирати та обґрунтовувати напрямки розвитку;

здатність аналізувати чинники, що спонукають до змін і вибирати відповідні інструменти розвитку підприємства;

здатність аналізувати вплив факторів інформаційної економіки на характеристики економічних процесів і вибирати та обґрунтовувати на цій основі управлінських принципів розвитку;

здатність використовувати системи індикаторів управління розвитком підприємств;

здатність обґрунтовувати та використовувати методологічні підходи, до синтезу управління стратегічним розвитком підприємства;

здатність обґрунтовувати необхідні для підприємства напрями розвитку, тип розвитку та форму змін;

здатність розробляти заходи щодо розвитку різних видів ресурсів підприємства (фінансових, інформаційних, трудових).

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин 5 кредитів ЄКТС.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Методологічні основи управління розвитком

Тема 1. Управління стратегічним розвитком підприємства в трансформаційній економіці (основні поняття, ідеї і концепції)

Сучасні уявлення науки про системи і розвиток. Сутність і зміст процесів розвитку в економічних системах. Предметна область теорії стратегічного розвитку підприємства. Особливості функціонування і розвитку підприємств в сучасній економіці. Концепція мегатрендів (мега-тенденцій). Тенденції в розвитку організацій, зв'язані з інформаційною революцією.

Тема 2. Методологія розвитку

Методологія розвитку підприємств (МРП) – визначення базових понять. Спрямування розвитку. Принципи управління розвитком. Кроки впровадження розвитку. Можливості для інновацій. Чотири фундаментальних напрямки в спрямуванні розвитку. Процесно-орієнтоване моделювання бізнесу.

Тема 3. Інструменти розвитку

Процеси через які реалізується у стратегічному аспекті розвиток підприємства. Базові поняття трансформації (Бізнес-процес, Учасники процесу). Розвиток моделі управління підприємствами. Чинники, що спонукають до трансформації управлінських моделей. Суть методології розвитку (Методологія 20 ключів). Ключі спрямовані на якість і ефективність виробництва. Ключі спрямовані на економію матеріалів та застосування провідних технологій. Ключі спрямовані на розвиток персоналу.

Тема 4 Управлінські принципи розвитку

Ключові елементи інформаційної економіки. Вплив факторів інформаційної економіки на характеристики процесів взаємодії. Принцип лідерства, ієрархій, можливого контролю, надзору. Принцип винагороди. Принцип робочого класу. Принцип створення вартості. Інформаційний принцип, Принцип координації. Принцип динамічного балансу. Принцип виконання задач. Принцип архітектора. Принцип стратегічної орієнтації. Принцип команди. Комунікаційний принцип. Принцип влади. Принцип централізації/децентралізації. Принцип часу циклу. Принцип контролю. Принцип вирішення конфліктів. Принцип можливостей. Принцип рамок.

Тема 5 Системи індикаторів управління розвитком підприємств

Управління розвитком бізнесу через індикатори. Первинні та вторинні індикатори. Використання вторинних індикаторів на різних рівнях управління. Збалансована система індикаторів ведення бізнесу ((Business Balanced Scorecard - BSC). Управління розвитком бізнесу за допомогою BSC. Системи міжнародних стандартів - джерело якісних індикаторів результативності. TQM - Тотальне управління якістю. Система стандартів якості ISO 9000. Приклад трансформації Компанії GE (Цінності, ініціативи, культурні зміни).

Тема 6. Стратегія розвитку підприємств

Структура предметної області формування та реалізації стратегії розвитку. Методологічні підходи, до синтезу системи управління стратегічним розвитком

підприємства. Технологія управління стратегічним розвитком. Принципи управління стратегічним розвитком підприємств. Організаційно-економічний механізм стратегічного розвитку підприємства.

Змістовий модуль 2. Форми і типи розвитку підприємства, умови їх застосування

Тема 7. Управління розвитком на основі інновацій

Поняття інновації та інноваційного розвитку. Закон України "Про інноваційну діяльність" №40-І від 04.07.2002р. Класифікація новацій, інноваційних процесів. Інноваційний цикл. Економічні передумови управління інноваційним розвитком підприємства у нестабільному середовищі. Механізми інноваційного розвитку підприємств України. Джерела ідей інновацій. Основні задачі інноваційного розвитку. Етапи інноваційного процесу. Процедура вибору інноваційної стратегії. Стратегічні комбінації в співвідношенні "ринок – продукт". Особливості прийняття рішень в управлінні інноваціями.

Тема 8. Розвиток підприємств на основі стратегічного партнерства

Форми групового об'єднання підприємств. Класифікація інтеграційних груп. Передумови створення об'єднань підприємств. Порівняльний аналіз інтеграції сфер господарської діяльності різних форм об'єднання підприємств. Стратегічні альянси. Підхід до проведення аналізу сильних й слабих сторін в альянсі. Міжорганізаційні мережі. Підприємство, як мережа угод. Характеристики бюрократичної й мережевої форм інтеграції підприємств. Побудова систем інтегрованого управління. Об'єкти інтеграційного управління групою підприємств (ІУГП). Особливості функції організації у системах ІУГП. Специфічні принципи інтеграційного управління групою підприємств. Послідовність формування систем ІУГП.

Тема 9. Розвиток підприємства шляхом реструктуризації

Реструктуризація підприємства – визначення поняття. Базові аспекти реструктуризації підприємства. Сучасний погляд на реструктурування підприємств. Механізми реструктуризації. Результати аналізу успішних прикладів трансформації зарубіжних компаній. Приклади трансформації. (Україна).

Тема 10. Механізми розвитку персоналу підприємства

Розвиток персоналу підприємства – визначення поняття. Аспекти розвитку персоналу. Структурний аспект розвитку. Приклади управлінських дій по розвитку персоналу. Культурно-ціннісний аспект розвитку. Професійно-компетентнісний аспект. Загальна модель навчання і розвитку персоналу. Структура програми підвищення кваліфікації. Методика розрахунку програми розвитку професійно-кваліфікаційної підготовки персоналу. Поведінковий аспект розвитку. Управлінський аспект - навчання навичкам командної роботи. Інформаційний аспект розвитку.

Тема 11. Управління розвитком інформаційних ресурсів підприємства

Розвиток інформаційних ресурсів (ІР) підприємства – визначення базових понять. Специфіка застосування ІР. Елементи інформаційних ресурсів і форми їх вияву. Структура чинників стратегічного розвитку інформаційних ресурсів. Контур управління розвитком ІР підприємства. Технологія формування стратегії розвитку ІР. Показники стратегічних цілей розвитку ІР підприємства. Послідовність етапів моніторингу ІР ресурсів. Метод вибору проектів стратегії розвитку ІР. Взаємозв'язок процесів зміни об'єктів-чинників з модулями ІР. Стратегічне управління розвитком інформаційного ресурсу персоналу підприємства.

Тема 12. Управління розвитком фінансових ресурсів підприємства

Концепція формування і реалізації фінансової стратегії розвитку підприємства. Методичний підхід до формування фінансової стратегії розвитку підприємства. Механізми формування і реалізації фінансової стратегії розвитку підприємства: принципи, методологія, технологія та інструменти. Формулювання системи стратегічних цілей фінансової діяльності і розробка системи показників оцінки ступеня досягнення цілей. Технологія прийняття рішень при управлінні фінансовою стратегією підприємства. Механізми формування і реалізації фінансової стратегії і моделей управління фінансовим забезпеченням програми розвитку підприємства на основі залучення власних і позикових ресурсів.

3. Рекомендована література

Основна:

1. Пономаренко В.С., Пушкар О.І., Тридід О.М. Стратегічне управління розвитком підприємства. Навчальний посібник. - Харків: Вид ХДЕУ, 2003. – 640 с.
2. Лепя Н.Н., Лепя Р.Н., Пушкарь А.И. Моделирование процессов управления развитием предприятий. Монография. - Донецк. ООО «Юго-Восток, Лтд», 2005. 348 с.
3. Пушкарь А. И., Грабовский Е. Н., Пономаренко Е.В. Стратегическое управление развитием электронного бизнеса и информационных ресурсов предприятия (модели, стратегии, механизмы). – Харьков: Изд. ХНЭУ, 2005. – 480 с.
4. Пушкарь А. И., Жуков Ю.Е., Пилипенко А.А Стратегические группы предприятий: концепция, методология, управление. Научное издание. (Монография) - Харьков: изд-во «Кроссруд», 2006. – 440 с.
5. Путятін Ю.О., Пушкар О.І., Три дід О.М. Фінансові механізми стратегічного управління розвитком підприємства: Монографія. – Х.: Основа, 1999. – 488 с.
6. Модели управления персоналом корпораций: Монография /В.С. Пономаренко, А.И. Пушкарь, Ле Ван Шон. – Харьков: ХГЭУ, 1997. – 232 с.

Додаткова:

1. Афанасьев Н.В., Рогожин В.Д., Рудыка В.И. Управление развитием предприятия: Монография. – Харьков: Издательский Дом "ИНЖЭК", 2003. – 184 с.
2. Афонин И. В. Управление развитием предприятия. Стратегический менеджмент, инновации, инвестиции, цены: Учебное пособие. – М.: Дашков и К, 2002. – 380 с.
3. Бритков В. Б., Смольянинов Н. Д. Анализ и тенденции развития современных систем управления предприятиями // Системные исследования. Методологические проблемы. – М.: Эдиториал УРСС, 2003. – С. 11 – 19.
4. Букович Х., Уильямс Р. Управление знаниями: руководство к действию / Пер. с англ. – М.: ИНФРА–М, 2002. – 504 с.
5. Гейтс Б. Бизнес со скоростью мысли. – 2–е изд., испр. – М.: Изд. ЭКСМО–Пресс, 2001. – 480 с.
6. Герасимчук В.Г. Развитие предприятия: диагностика, стратегия, эффективность. – К.: Вища школа, 1995. – 266 с.
7. Друкер Питер Ф. Задачи менеджмента в XXI веке. Пер. с англ.: Издательский дом "Вильямс", 2000. – 272 с.
8. Ивин Л.Н., Куклин В.М. Информационная экономика. – Харьков. Издательство Кроссруд, 2005. – 436 с.
9. Каплан Р., Нортон Д. Сбалансированная система показателей. От стратегии к действию. – М.: Олимп–Бизнес, 2003. – 304 с.

10. Куркин Н. В. Управление экономической безопасностью развития предприятия: Монография. – Днепропетровск: АРТ-ПРЕСС, 2004. – 452 с.
11. Лепейко Т.І., Коюда В.О., Лукашов С.В. Інноваційний менеджмент. – Харків: Видавничий дім „ІНЖЕК”, 2005. – 440 с.
12. Мочерный С. Модели трансформационных процессов экономики // Экономика Украины. – №2. – 2000. – С. 13–20.
13. Основи стійкого розвитку. Навчальний посібник / За ред.. проф.. Л.Г. Мельника. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2005. – 654 с.
14. Пономаренко В.С., Пушкар А.И. Методы и модели финансового обеспечения развития предприятий: Монография. – Харьков: ХГЭУ, 1997. – 160 с.
15. Пушкар О.І., Гіковатий В.М., Євсєєв О.С., Потрашкова Л.В. Системи підтримки прийняття рішень. – Харків: ВД «Інжек», 2006. – 304 с.
16. Пушкар О.І., Управління великомасштабними проектами. Навчальн. Посібник Харків: Вид. ХДЕУ, 2000. — 248 с.
17. Пушкар А. И. Модели управления развитием производственно–экономических систем: Монография. – Харьков: ХГЭУ, 1997. – 268 с.
18. Пушкар А.И., Тридед А.Н., Колос А.Л. Антикризисное управление: модели, стратегии, механизмы: Научное издание. - Харьков: ООО «Модель Вселенной», 2001. – 452 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік.

5. Засоби діагностики успішності навчання: тестування, усне та письмове опитування, співбесіда, виконання практичних завдань.